

Asia: VN/25975/2021

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta laiksi potilasasiavastaavista ja sosiaaliasiavastaavista

Lausunnonantajan lausunto

1. Edistääkö hallituksen esitysluonnos nykyistä paremmin potilaan sekä sosiaalihuollon ja varhaiskasvatuksen asiakkaan oikeuksien ja oikeusturvan toteutumista?

Edistää, mutta haasteena on saavutettavuus haja-asutusalueilla, joissa ei pystytä järjestämään asiakkaille mahdollisuutta tarvittaessa henkilökohtaiseen tapaamiseen potilas- tai sosiaaliasiavastaavan kanssa. Palvelua tulee olla saatavilla tosiasiallisesti myös henkilökohtaisten tapaamisten muodossa asiakkaiden palvelutarpeiden mukaisesti.

2. Onko potilasasiavastaavien ja sosiaaliasiavastaavien toiminta tarkoituksenmukaista järjestää jatkossa pääasiassa hyvinvointialueiden, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän järjestämänä? (2 ja 3 §)

-Yksityisissä terveydenhuollossa toimintayksiköissä ei lain muutoksen myötä enää järjestäisi terveydenhuollon yksiköidensä potilasasiamiestoimintaa, vaan potilasasiavastaavien toiminnasta vastaisivat hyvinvointialueet: Vastaus: Parantaa ehdottomasti toiminnan laatua ja yhtenäisyyttä, ja asiavastaavien riippumattomuutta

-Muodostavat yhtenäisesti ohjatun, erillisen hallinnollisen kokonaisuuden hyvinvointialueen organisaatiossa: Vastus: Toiminto sijoittuu tarkoituksenmukaisella tavalla ja toiminnan järjestäminen on tarkoituksenmukaista järjestää esityksen mukaisesti.

3. Onko potilasasiavastaavien toiminta tarkoituksenmukaista järjestää jatkossa erikseen

- a. valtion mielisairaaloissa
- b. Puolustusvoimien terveydenhuollossa
- c. Vankiterveydenhuollossa
- d. Työterveyslaitoksessa? (4 §)

Kyllä on.

4. Ovatko potilasasiavastaavien ja sosiaaliasiavastaavien riittävyyttä ja vastuuhenkilön nimeämistä koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia? (2 § 4 momentti, 4 § 4 momentti)

- Jokaisella hyvinvointialueella tulisi olla yksi sosiaaliasiavastaava ja yksi potilasasiavastaava 100-150-000 asukasta kohden: Vastaus: On tarkoituksenmukaista määritellä alustava määrä /asukas. Asiavastaavien riittävällä määrällä tuetaan toiminnan riippumattomuutta, ammatillisuutta ja päätoimisuutta.

- Asiavastaavien tulee olla tavoitettavissa esim. puhelimitse, sähköpostitse ja kirjeitse ja tarvittaessa henkilökohtaisesti esim. video- tai etäyhteydellä. Potilaiden henkilökohtainen tapaaminen on mahdollistettava kohtuullisessa ajassa: Vastaus: henkilökohtaisen tapaamisen aikamäärä olisi hyvä määritellä ts. kohtuullinen aika.

-Mikäli vastuuhenkilöä tarvitaan, vastuuhenkilön ei tule olla esimiesasemassa asiavastaaviin, vastuu ainoastaan toiminnan ohjauksesta -> mutta onko siis tarkoituksenmukaista /tarvitaanko vastuuhenkilöä? Vastaus: Asiakasvastaavat toimivat itsenäisesti ja näin ollen voisivat vastata itsenäisesti myös oman toimintansa ohjauksesta. Asiavastaavat ovat korkeakoulutettuja ja voivat toimia siten itsenäisessä asemassa.

5. Turvaako esitys riittävästi potilasasiavastaavien ja sosiaaliasiavastaavien riippumattomuuden ja puolueettomuuden? (2 § 3 momentti, 4 § 3 momentti, 5 §)

Esitys turvaa riittävästi potilasasiavastaavien ja sosiaaliasiavastaavien riippumattomuuden ja puolueettomuuden

6. Onko potilasasiavastaavan, sosiaaliasiavastaavan ja vastuuhenkilön kelpoisuutta koskeva säännös tarkoituksenmukainen? (6 §)

Kyllä on, lisäksi vastuuhenkilön tarve olisi tarkoituksenmukaista pohtia uudelleen, tarvitaanko sitä.

7. Onko esityksessä huomioitu asianmukaisesti asiakkaiden kielelliset oikeudet? (7 §)

Kyllä on.

8. Onko potilasasiavastaavan, sosiaaliasiavastaavan ja vastuuhenkilön tehtävät määritelty tarkoituksenmukaisesti? (8 §)

Kyllä on.

9. Ovatko rekisterinpitoa ja henkilötietojen käsittelyä koskevat säännökset asianmukaiset ja tarkoituksenmukaiset? (9 – 12 §)

Kyseessä olevat tehtävät sisältyvät laajasti jo potilas- ja sosiaaliasiavastaavien tehtäviin, onko siis tarvetta vastuuhenkilön nimeämiseksi lainkaan?

10. Ovatko potilasasiavastaava ja sosiaaliasiavastaava –nimikkeet sopivat potilasasiamiesten ja sosiaaliasiamiesten uusiksi nimikkeiksi?

Kyllä ovat.

11. Vapaamuotoiset huomiot

-Erillinen vastuuhenkilön tarve olisi harkittava uudelleen. Mikäli vastuuhenkilöä tarvitaan, vastuuhenkilön ei tule olla esimiesasemassa asiavastaaviin, tehtävä on vastata toiminnan ohjauksesta -> mutta onko siis tarkoituksenmukaista /tarvitaanko jokaisella hyvinvointialueella oma henkilö? Asiakasvastaavat toimivat itsenäisesti ja näin ollen vastaavat myös itsenäisesti toimintansa toteuttamisesta ja ohjauksesta.

-Sosiaali- ja potilasasiavastaavien koulutustausta korkeakoulu; osaavat itsenäisesti kehittää osaltaan osaamistaan ja toimintaa, seurata potilaiden ja asiakkaiden oikeuksien ja aseman kehitystä ja koota siitä esim. yhdessä vuosittaisen selvityksen toiminnan järjestäjälle, toimivat yhteistyössä eri sosiaali- ja terveydenhuollon ja varhaiskasvatuksen viranomaisten ja palveluntuottajien kanssa asiakkaan ja potilaan oikeuksien edistämiseksi ja toteuttamiseksi.

Varhila Kirsi
Satakunnan hyvinvointialue

Lehtimäki Anneli
Satakunnan hyvinvointialue